

Nadat we Wim's eigen boom (hij kent hem al jaren) vol zeldzame Baardmossen hadden bewonderd, schrokken we van een blik op het horloge en werd de Helle in versneld tempo stroomopwaarts gevolgd. Een erg sfeervol gedeelte met terzijde onder de bomen veel paddestoelen: o.a. Zwavelkopjes (*Hypholoma spec.*), Witte Koraalzwam (*Clavaria cristata*), Gele Koraalzwam (*Ramaria spec.*) en Fopzwam (*Laccaria laccata*). Onder eenzame Berkjes, aan de rand van de Fagne Walonne, beleefde de Vossebes zowaar z'n tweede bloei.

De Helle ontsloot ook hier nog z'n ondergrond: resp. veen, verweringsleem en steenbrokken. In het heldere ijzerhoudende doch voedselarme water was géén leven te ontdekken, hoewel we eerder op de dag, hemelsbreed niet zo ver daar vandaan, een rood-gekleurde (door het ijzerhoudende water?) Bruine Kikker hadden gevonden. Het schijnt dat zelfs hier de vroeger zo veel voorkomende amfibieën nagenoeg uitgestorven zijn.

Met de „Signal de Botrange” aan de horizon werd de tocht bergopwaarts voortgezet en wel met een grote boog om het bronnengebied van de Helle heen, waar het in deze regenrijke periode levensgevaarlijk kan zijn.

Na met enig sentiment over de grenssteen van het vroegere hertogdom Limburg gestreken te hebben, bracht een brede „oprijlaan” ons naar het knuppelpad dat voor nette bezoekers van de Baraque een gelegenheid is om van het uitzicht over het Hoogveen te genieten. Door een stroom voornamelijk duitssprekende toeristen baanden wij ons een weg naar het hotel met de ondankbaarste naam van het land, de „barak”. En daarmee verlieten wij het, tengevolge van de inspanningen van „les Amis de la Fagne”, als nummer één geklasseerde natuurreservaat van België. Met een goed glas werd na 7 uur wandelen in Eupen de ekskursie gesloten en iedereen was het erover eens dat dit voor de jongeren van het Genootschap beslist niet de laatste mag zijn. Dus tot binnenkort!

Ed de Grood.

WINTERSLAAP-NESTEN VAN DE EIKELMUIS

H. Hillegers

Op 7 en 8 april werden twee exemplaren van de Eikelmuis (*Eliomys quercinus* (Linnaeus)) in winterslaap aangetroffen in een sinds een half jaar onbewoonde boerderij te Honthem (gemeente Gronsveld). De Eikelmuis is een voor Nederland zeldzame diersoort en komt alleen in Zuid Limburg voor. Er zijn weinig gegevens gepubliceerd over levensgewoonten en speciaal over winterslaap-nesten. Aanleidingen genoeg om dit interessante dier onder uw aandacht te brengen.

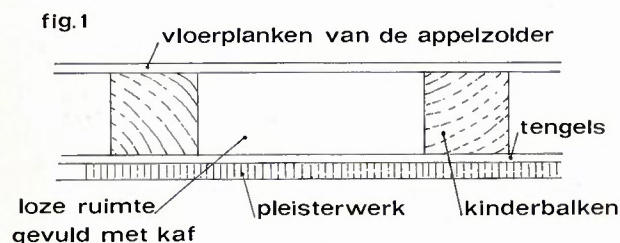
In uiterlijk en levenswijze doet de Eikelmuis meer denken aan een eekhoorn dan aan een muis. Opvallend zijn de bonte kleuren: een roodbruine rug, witte flanken en een grijze buik, een zwart maskertje rond de bolle grote ogen, een lange tweekleurige staart met een mooie pluim en grote roze oren. De grootte ligt tussen die van een rat en een muis. Zijn verspreidingsgebied ligt in Zuid en Centraal Europa; pas in 1898 werd de Eikelmuis in Nederland „ontdekt” door Thijsse in Gulpen (IJsseling en Scheygrond, 1950). Deze late ontdekking is vooral toe te schrijven aan de nachtelijke levenswijze. De soort schijnt zich vooral op te houden in bossen, bosranden, kreupelhout en verlaten boomgaarden. Het voedsel bestaat voornamelijk uit plantaardig materiaal: vruchten, noten, bessen, wortels, knoppen e.d. maar ook dierlijk: eieren, insecten en jonge vogels.

Overdag verblijft de Eikelmuis in een zelfgemaakt bolvormig nest, in holle bomen, nestkastjes e.d. Tijdens de schemering en de nacht wordt voedsel gezocht.

De winterslaap duurt in onze streken vanaf september/oktober tot april/mei en wordt volgens IJsseling en Scheygrond (1950) en Van den Brink (1955) in zeer uiteenlopende ruimten gehouden. De eerstgenoemde schrijvers vermelden oude eekhoornnesten

die van binnen met zacht materiaal gevoerd werden, van een kap voorziene merelnesten, nestkastjes en voor Zuid Limburg speciaal spleten in mergelgrotten. Van den Brink voegt hier nog aan toe: holle bomen, muurgaten en spleten in groeven. Onderstaande beschrijving van een drietal nesten (waarvan er zeker twee winterslaap-nesten) sluiten hierbij aan en demonstreren het weinig kieskeurige karakter van de plaats van het nest en het gebruikte materiaal.

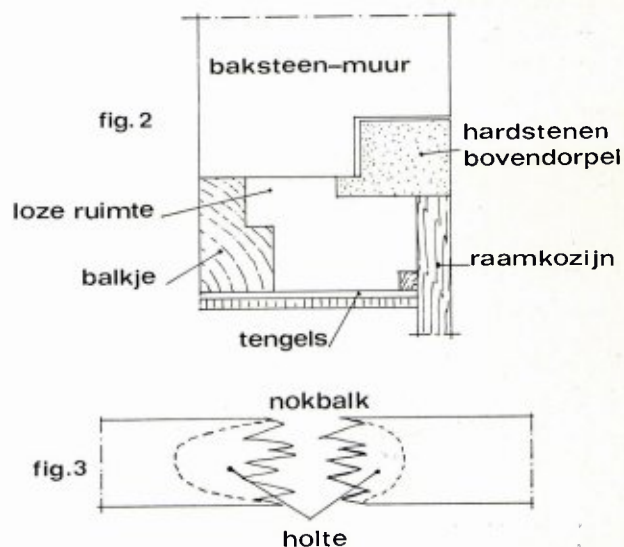
Het eerste Honthemse exemplaar werd op 7 april stervend aangetroffen in het puin van een net uitgekomen plafond. Het bleek een wijfje dat nog in winterslaaphouding lag (neus bij de staartwortel, poten onder het lichaam en de staart gebogen tot over de oren). De overwinteringsplaats moet gelegen hebben tussen het plafond van de kamer en de vloer van de daar boven liggende appelzolder (vgl. fig. 1). De ruimte hiertussen was geheel opgevuld met kaf, waarschijnlijk door generaties muizen hierheen gesleept en was bereikbaar via muizengaten in de vloerplanken. De westelijke muur van de appelzolder was aan de buitenkant met een dikke laag klimop (*Hedera helix* (Linnaeus)) begroeid.

Het tweede exemplaar - een mannelijk dier - werd levend in winterslaaphouding aangetroffen in een loze ruimte boven een raam aan de noordzijde van hetzelfde huis. Deze ruimte was geheel opgevuld met droog mos, hooi en plantenvezels. Hierin werd een aan de punt afgeknaagde hazelnoot-dop gevonden (rest van wintervoorraad?). Het nest was toeganke-

lijk via de ruimte tussen het plafond van de kamer en de vloer van de bovenverdieping en stond in verbinding met de buitenlucht via spleten in het metselwerk. Ook hier bedekte klimop de buitenmuur (vgl. fig. 2).

Een derde (winterslaap?)nest werd enkele weken later aangetroffen in een uitgeholde nokbalk van de stal. De holle stam was opgevuld met stro-resten (fig. 3). In de buurt ervan werden verschillende keren levende Eikelmuisen gezien die via de daksporen of houten binnenspananten het nest konden bereiken.

Literatuur:

- IJsseline, M. A., en A. Scheygrond. „De zoogdieren van Nederland”. Zutphen, 1950.
- Brink, F. H. van den. „Zoogdierengids”. Amsterdam, 1950.